

Werkinstructie SUA

Openbaar

Aan	Directeuren IND
cc DDMB	
Van	Directeur-Generaal IND
Nummer & Titel	WI 2023/11 Illegale adoptie en opnemings en signalen van kinderonvoering
Kenmerk (digijust)	
Hoofdtak	Asiel / Bescherming / Procesoverstijgend / Regulier
Relatie met	B7/3.6 Vc Buitenlandse adoptiekinderen, B7/3.7 Vc Buitenlandse pleegkinderen en B7/3.2 Vc Minderjarige kinderen
Publicatiedatum	19-10-2023
Geldig vanaf	19-10-2023
Geldig tot en met	19-10-2024
Bijlage(n)	Geen

Disclaimer

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) gebruikt werkinstructies om een breder onderwerp toe te lichten voor medewerkers van de IND ter ondersteuning van hun werkzaamheden en met als doel om het beleid op een correcte en eenduidige wijze uit te voeren. Deze instructies zijn nadrukkelijk géén beleidsregels, maar procedurele instructies en zijn dan ook niet bedoeld als vervanging van de bepalingen in de Vreemdelingen-circulaire 2000 of de Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap. Er kunnen overigens goede redenen bestaan om in een individueel geval maatwerk te leveren en van een instructie af te wijken.

1. Aanleiding

Deze werkinstructie vervangt het Informatiebericht 2021/24 'Illegale adoptie en opnemings en signalen van kinderonvoering' en is tevens geactualiseerd. In deze werkinstructie kun je lezen wat de handelwijze bij illegale adopties/opnemings en signalen van kinderonvoering moet zijn. De handelwijze is in overeenstemming gebracht met de reeds bestaande afspraken die zijn neergelegd in [Interne notitie].

Voor het opvoeren van een fraude- en handhavingssignaal gelden per directie eigen werkafspraken. In deze Werkinstructie is rekening gehouden met deze werkafspraken.

2. Illegale adoptie/opnemings en signalen van kinderonvoering

De IND heeft met de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) afgesproken dat mogelijk illegale adopties kunnen worden gemeld bij het landelijk bureau van de RvdK. De IND kan ook pleegkinderenzaken melden bij de RvdK, waarbij fraude in het spel is (bijvoorbeeld een valse voogdijverklaring). Dit geldt ook voor de ontdekking van familierelaties die niet blijken te kloppen.

Personen of instellingen¹, die stellen dat een kind in strijd met hun gezagsrecht is overgebracht of wordt achtergehouden in een ander land kunnen, zich op basis van het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980 (HKOV) wenden tot de Centrale autoriteit van het land van de gewone verblijfplaats van het kind, waaruit het kind ongeoorloofd is meegenomen naar het andere land.

¹ Een verzoek kan worden ingediend door de achtergebleven ouder, maar ook door een gecertificeerde instelling die belast is met de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel die het gezag van ouders op punt van de hoofdverblijfplaatsbepaling beperkt.

De Centrale autoriteit (CA) van de gewone verblijfplaats van het kind neemt vervolgens contact op met de Ca van het land waarnaar het kind ongeoorloofd is meegenomen dan wel is achtergehouden met het verzoek om het kind terug te geleiden naar het land van de gewone verblijfplaats van het kind. Als het een land betreft dat geen Verdragspartij is bij het HKOV, is er geen Ca in dat land. De Nederlandse Ca kan zich dan via de diplomatieke route richten tot de autoriteiten van dat land².

Het is ook mogelijk dat personen of instellingen, die stellen dat een kind in strijd met hun gezagsrecht is overgebracht of wordt vastgehouden in een ander land, zich rechtstreeks wenden tot de Ca van de Verdragsluitende staat waarnaar het kind ongeoorloofd is meegenomen dan wel wordt vastgehouden met het verzoek om het kind terug te geleiden naar zijn of haar gewone verblijfplaats. In dit laatste geval wordt de Ca van de gewone verblijfplaats niet betrokken en onderhoudt zij geen contact met de Ca van het land waar het kind ongeoorloofd verblijft.

Wanneer een inkomend verzoek tot teruggeleiding (kind is meegenomen naar Nederland) bij de Ca van het Ministerie van Justitie en Veiligheid wordt ingediend zal deze allereerst pogen de minderjarige en de meenemende ouder in Nederland te lokaliseren. Het komt wel eens voor dat de meenemende ouder en het kind zich in een AZC bevinden. De Ca schrijft de meenemende ouder aan om te laten weten dat er een verzoek tot teruggeleiding is ingediend door de achtergebleven ouder of instantie. De meenemende ouder wordt in deze brief verzocht mee te werken aan de vrijwillige terugkeer van de minderjarige. De Ca meldt aan de verzoeker dat betrokkene is gelokaliseerd in Nederland, niet waar (adres) betrokkene zich precies bevindt. Werkt de meenemende ouder niet vrijwillig mee, dan zal de achtergebleven ouder zich met een advocaat (evt. op basis van gefinancierde rechtsbijstand) tot de rechtbank in Den Haag moeten wenden met zijn/haar verzoek tot teruggeleiding.

De IND kan zelf geen verzoek tot teruggeleiding indienen bij de Ca (het gezag over het betreffende kind ligt immers niet bij de IND). Wel kan de IND bij vermoedens van internationale kinderontvoering contact opnemen met de Ca voor ambtelijk overleg.

Het staat de achtergebleven ouder of instelling ook vrij om (tevens) aangifte van onttrekking aan het gezag te doen. In de regel wordt aangifte gedaan in het land van herkomst. Naar aanleiding van de aangifte kan door het OM of de politie aldaar worden besloten om de meenemende ouder internationaal te signaleren en/of het kind als vermist persoon op te nemen in nationale en internationale politiesystemen.

Navraag bij het Internationaal Rechtshulp Centrum (IRC) te Den Haag leert voorts dat de IND bij een vermoeden dat sprake is van onttrekking aan het gezag (een strafbaar feit) ook aangifte kan doen. In een dergelijk geval zal de Afdeling Handhaving, Team Toezicht (HTO) contact te leggen met het IRC (ieder parket heeft een eigen IRC met eigen IRC OvJ). Het IRC kan nagaan waar aangifte gedaan kan worden door de IND en of de minderjarige bijvoorbeeld als vermist staat opgenomen in de eerder genoemde politiesystemen.

Bij de loketten of tijdens de aanmeldfase van de asielprocedure kun je vaak al de eerste signalen van illegale adoptie/opneming of kinderontvoering zien. Maar ook daarna kunnen er signalen aanwezig zijn die duiden op illegale adoptie/opneming of kinderontvoering: ontwikkelingen in lopende procedures (bijvoorbeeld de buitenlandse adoptie of voogdij documenten zijn vals bevonden door Bureau Documenten) of tips van derden.

Vanaf het eerste contactmoment met de aanvrager tot het nemen van de beslissing kan er aanleiding zijn een melding te doen bij de RvdK van illegale adoptie en opneming of om, in het geval van kinderontvoering, contact te leggen met het IRC in verband met het doen van aangifte van onttrekking aan het gezag.

² Dit loopt alleen in Nederland zo. Andere landen kennen geen doorgeleiding van dergelijke verzoeken via hun Ministerie van Buitenlandse Zaken aan niet-verdragslanden.

Hieronder vind je:

- De werkwijze voor loket- en beslismedewerkers bij signalen van illegale adoptie/opneming of kinderonvoering. Zie paragraaf 3 en 4.
- Aandachtspunten bij het herkennen van illegale adoptie/opneming of kinderonvoering. Zie paragraaf 5.

3. Hoe te handelen bij vermoedens illegale adoptie/opneming of kinderonvoering bij Asiel

3a. Aanmeldbalie (asiel & nareis)

1. Neem **niet** zelf contact op met de RvdK of, in het geval van kinderonvoering, met het IRC. Dit gebeurt in principe centraal door Afdeling Handhaving, Team Toezicht (HTO).
2. Bij een vermoeden aan de aanmeldbalie³ van illegale adoptie/opneming of kinderonvoering kun je – aan de aanmeldbalie – nadere vragen stellen naar het doel van het verblijf en de relatie aanvrager-kind en of toestemming voor het vertrek van het kind naar het buitenland is gegeven door de andere met het gezag belaste ouder⁴. Noteer alleen de antwoorden en ga hier verder niet op in. Als een minderjarig kind wordt begeleid door iemand anders dan diens ouder is het van belang om ook altijd NIDOS in te schakelen.
3. Bij twijfel stuur je een SPOED mail aan de Handhavingscoördinator (HHC) op jouw asiellocatie.
4. Vermeld in het onderwerpveld van het e-mailbericht: "SPOED Melding mogelijk illegale adoptie/opneming of SPOED Melding mogelijk kinderonvoering". Vermeld in de e-mail:
 - a. V-nummer vreemdeling
 - b. Naam vreemdeling
 - c. Reden voor de melding: de aanleiding voor het vermoeden van illegale adoptie/opneming of kinderonvoering.
 - d. Eventuele overige bijzonderheden
5. De HHC op jouw locatie maakt vervolgens een fraude- en handhavingssignaal aan onder de klant, conform [intern document], volgens de [interne link] en geeft dit signaal een prioriteit '2-Hoog' in INDiGO in het veld 'Prioriteit'. Dit signaal komt automatisch bij het Handhaving Informatie Knooppunt (HIK) terecht.
6. De HHC vermeldt in het 'format melden signaal' het signaaltype: 'illegale adoptie' en/of opneming' of 'vermoeden kindontvoering' en andere relevante informatie.
7. De HIK medewerker verwerkt het signaal en zet deze door via INDiGO als vervolgonderzoek naar Team Toezicht (HTO) en geeft deze zaak een prioriteit 'Hoog' mee.
8. De medewerker bij HTO die het signaal onderzoekt bericht de HHC.
9. Nu de melder HHC is, neemt deze weer contact op met de medewerker om de vervolgstappen mee af te stemmen.

3b. Asielunits/nareisunits

Indien er gedurende de behandeling van de asielaanvraag signalen naar voren komen dat er mogelijk sprake is van illegale adoptie/opneming of kindontvoering, maar er nog geen melding aan HIK heeft plaatsgevonden: Zie werkwijze Aanmeldbalie.

Na melding bij HIK:

1. Wacht met het slaan van het (voorgenomen) besluit op antwoord van de betreffende onderzoeker van HTO. Het is mogelijk dat HTO aanvullende informatie vraagt.
2. HTO probeert binnen een week een eerste antwoord te geven: wel of geen aanleiding om te onderzoeken of melding zal worden gedaan bij de RvdK en de reden waarom (niet).
3. Na antwoord HTO: besluit nemen of beslistermijn in de asielaanvraag verlengen in verband met onderzoek.

³ Indien dit signaal later in het proces naar voren komt of wordt opgemerkt, kan dit ook in een later gehoor nog aan de orde worden gesteld door een hoornedewerker.

⁴ Het kan ook gaan om een stiefouder of pleegouder.

4. Neem eventuele e-mailwisseling of een memo, dat verwijst naar een (afgerond) onderzoek door HTO, op in INDIGO (LET OP: Metadateren als intern en binnenblijvend). Op deze manier is het iedereen duidelijk wat er speelt met betrekking tot onderzoek illegale adoptie en opnemings van kindontvoering.

4. Hoe te handelen bij vermoedens illegale adoptie/opnemings van kindontvoering bij Regulier

4a. IND Loketten

Neem **niet** zelf contact op met de RvdK of, in het geval van kindontvoering, met het IRC. Dit gebeurt in principe centraal door Afdeling Handhaving, Team Toezicht (HTO).

1. Bij een vermoeden aan het loket van illegale adoptie/opnemings van kindontvoering kun je – al aan het loket – nadere vragen stellen naar het doel van het verblijf en de relatie aanvrager-kind en of toestemming voor het vertrek van het kind naar het buitenland is gegeven door de andere met het gezag belaste ouder. Noteer alleen de antwoorden en ga hier verder niet op in.
2. Bij twijfel stuur je een mailtje met een melding van het vermoeden van illegale adoptie/opnemings van kindontvoering. aan [intern mailadres] Geef in je mailtje aan over wie het gaat (v-nummer) en beschrijf de signalen die de aanleiding vormen voor het vermoeden van illegale adoptie/opnemings van kindontvoering.
3. Het aanspreekpunt Handhaving maakt, conform [intern document], altijd een fraude- en handhavingssignaal aan in INDiGO volgens de [interne link].
4. Het aanspreekpunt Handhaving geeft dit signaal een prioriteit '2-Hoog' in het Indigo veld 'Prioriteit'. Dit signaal komt automatisch bij HIK terecht.
5. Het aanspreekpunt Handhaving vermeldt in het 'format melden signaal' het signaaltype: 'illegale adoptie' en/of opnemings van kindontvoering' en andere relevante informatie.
6. De HIK medewerker verwerkt het signaal en zet deze door via INDiGO als vervolgonderzoek naar Team Toezicht (HTO) en geeft deze zaak een prioriteit 'Hoog' mee.
7. De medewerker bij HTO die het signaal onderzoekt, bericht de melder.

4b. RVN beslisunits

Nog geen melding bij HIK:

1. Bij vermoeden van illegale adoptie/opnemings van kindontvoering, maak je conform [intern document], altijd een fraude - en handhavingssignaal aan in INDIGO volgens de [interne link].
2. Geef dit signaal een prioriteit '2-Hoog' in het Indigo veld 'Prioriteit'. Dit signaal komt automatisch bij HIK.
3. Vermeld in het 'format melden signaal' het signaaltype: 'illegale adoptie' en/of opnemings van kindontvoering' en andere relevante informatie.
4. De HIK medewerker verwerkt het signaal en zet deze door via INDiGO als vervolgonderzoek naar Team Toezicht (HTO) en geeft deze zaak een prioriteit 'Hoog' mee.
5. De medewerker bij HTO die het signaal onderzoekt bericht de melder.

Na melding bij HIK: ga verder met het beslisproces, bereid beschikking in concept voor.

6. Wacht met het slaan van de beschikking op antwoord van de betreffende onderzoeker van HTO. Het is mogelijk dat HTO aanvullende informatie vraagt.
7. HTO probeert binnen een week een eerste antwoord te geven: wel of geen aanleiding om te onderzoeken of melding zal worden gedaan bij de RvdK en de reden waarom (niet).
8. Na antwoord HTO: beschikking slaan of beslissing op de verblijfsaanvraag opschorten in verband met onderzoek.
9. Neem eventuele e-mailwisseling of een memo, dat verwijst naar een (afgerond) onderzoek door HTO, op in INDIGO (LET OP: Metadateren als intern en binnenblijvend). Op deze manier is het iedereen duidelijk wat er speelt met betrekking tot onderzoek illegale adoptie en opnemings van kindontvoering.
10. Als de verblijfsaanvraag ten behoeve van het minderjarig kind niet is ingediend door

de wettelijk vertegenwoordiger, moet hiervoor herstel verzuim worden geboden in overleg met HTO.

Let op: HTO geeft uitsluitend informatie met betrekking tot het onderzoek. Denk hierbij aan de volgende vragen:

- **Loopt er een onderzoek?**
- **Wat is de verwachte duur van het onderzoek?**
- **wat is de stand van zaken met betrekking tot het onderzoek?**
- **wat is het resultaat van het onderzoek?**

Het is aan de beslisser om een beslissing te nemen op de aanvraag. Bij beleidsmatige vragen moet SUA worden benaderd.

5. Aandachtspunten voor het herkennen van een mogelijk illegale adoptie/opneming (familie)pleegkind of kinderontvoering

Hieronder een aantal voorbeelden van situaties waarin mogelijk sprake is van illegale adoptie/opneming of kinderontvoering. De lijst is niet uitputtend en een combinatie van de voorbeelden in één zaak is ook mogelijk.

- In Nederland woonachtige 'ouders' die een verblijfsaanvraag indienen voor een mvv-plichtig buitenlands minderjarig kind
 - dat niet hun eigen kind is; en
 - dat niet in het bezit van een mvv is.
- Aanmeldingen bij het loket ten behoeve van mvv-plichtige buitenlandse minderjarige kinderen zonder mvv als 'adoptiekind' of 'pleegkind'.
- Aanvragen gezinshereniging waarbij het kind in het buitenland is geadopteerd
 - terwijl de aspirant-adoptiefouders hun gewone verblijfplaats (hoofdverblijf) in Nederland hadden ten tijde van de adoptie; en
 - waarbij de aspirant-adoptiefouders de procedure van de Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) niet hebben gevolgd. Zij beschikken bijvoorbeeld niet over een beginseltoestemming van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Aanvragen verblijfsvergunning regulier ter adoptie waarbij de aspirant-adoptiefouders de procedure van de Wobka niet hebben gevolgd.
- Aanvragen verblijfsvergunning voor pleegkind waarbij sprake is van meerdere tegenstrijdige verklaringen, inconsistente verklaringen en/of door Bureau documenten vals bevonden documenten zijn overgelegd.
- Aanvragen toetsing gemeenschapsrecht waarbij het kind (derde lander) in het buitenland is geadopteerd
 - terwijl de aspirant-adoptiefouders hun gewone verblijfplaats (hoofdverblijf) in Nederland hadden ten tijde van de adoptie; en
 - waarbij de aspirant-adoptiefouders de procedure van de Wobka niet hebben gevolgd. Zij beschikken bijvoorbeeld niet over een beginseltoestemming van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Aanvragen toetsing gemeenschapsrecht ten behoeve van minderjarige pleegkinderen (derdelanders) die geen rechten kunnen ontlenen aan het EU-recht.
- Aanvragen toetsing gemeenschapsrecht ten behoeve van minderjarige pleegkinderen die EU-onderdaan zijn
 - als er twijfels bestaan over de pleegouder en
 - deze ook niet kan aantonen dat hij de voogdij heeft over het kind.
- Aanvragen gezinsmigratie ten behoeve van kinderen uit een eerdere relatie van de ouder (voorkinderen) die zich bij een (huwelijks)partner in Nederland wil vestigen
 - als twijfel bestaat of de andere met het gezag belaste ouder toestemming heeft gegeven voor het vertrek naar het buitenland van het kind.
- Asielaanvraag waar bij 1 ouder danwel een ander familielid zich meldt met het kind.